

njegove vegetacije Krasa pa je lani izšla obsežna knjiga o rastlinski diverziteti med Trstom in Gorico (La diversità vegetale del Carso fra Trieste e Gorizia, Trst 2009), v kateri ob številnih drugih podatkih in analizah najdemo podrobne zemljevide razširjenosti (na četrtinah kvadrantov) praprotnic in semenk vzdolž italijansko-slovenske meje od Sabotina do Istre. V teh kartah so zajeti tudi podatki iz slovenskega dela obmejnega območja. Naštetim delom bi lahko pridružili vsaj še dve knjigi, o botaničnih izletih v Furlaniji Julijski krajini (Videm 1991), kjer opisuje tudi rastlinstvo nekaterih obmejnih območij (Glinščica, Doberdobsko jezero, Matajur, Belopeška jezera) in knjigo o bogastvu rastlinstva v parku Julijske Predalpe, ki predstavlja floro dela Rezije in Terskih dolin (prvi avtor G. Gobbo, Trst 2005). Vsa ta dela odlikuje izjemna temeljitost, bogastvo podatkov, nazorni prikazi, upoštevanje spoznanj raziskovalcev sosednjih dežel.

Zaradi svoje odprtosti, naklonjenosti slovenskim botanikom, pripravljenosti za pomoč in sodelovanje, mentorstvo, izmenjavo mnenj in skupne objave, gostoljubja na univerzi v Trstu, moramo biti profesorju Poldiniju zagotovo zelo hvaležni in ga na nek način lahko štejemo tudi za svojega. V njegovem delovanju je očiten duh Kugyja, Tommasinija, Pospichala, znamenitih Tržačanov, botanikov 19. in začetka 20. stoletja. Botanično društvo Slovenije in uredništvo Hladnikije se mu zahvaljujeta za vseskozi korektno in dobrohotno sodelovanje in mu želita trdnega zdravja in še veliko ustvarjalnih let.

IGOR DAKSKOBLER

V spomin prof. dr. Tonetu Wraberju (1938 – 2010)

Na rednem letnem občnem zboru Botaničnega društva Slovenije 15. marca 2010, smo člani Botaničnega društva Slovenije s ponosom in veseljem sprejeli ustanovnega člana društva in nekaj let tudi predsednika, prof. dr. Toneta Wraberja, med častne člane. Že nekaj mesecev za tem pa nas je vse pretresla novica, da je cenjeni botanični kolega 6.7.2010 po mučni bolezni sklenil svojo plodno življenjsko pot.

Znanstveno, strokovno in pedagoško je Tone Wraber deloval na področju floristike, fitocenologije, taksonomije, fitogeografije, zgodovine botaničnih raziskovanj, botaničnega imenoslovja in naravovarstva. Bil je specialist za subalpinsko in alpinsko floro in vegetacijo. Izjemen pa je tudi njegov prispevek k popularizaciji botanike in naravoslovja nasploh. Šele z njegovim odhodom se počasi zavedamo, kje vse so zazijale vrzeli, ki jih je s svojo vsestransko aktivnostjo zapolnjeval.

Razrešil je mnoge taksonomske in nomenklaturne probleme, bodisi sam ali s sodelovanjem svojih botaničnih kolegov ali diplomantov. Predvsem je šlo mnoge taksonomsko težavne skupine, na katere je naletel pri florističnih raziskovanjih v Alpah in na območju Balkanskega polotoka. Opisal je 7 za znanost novih taksonov: *Melampyrum velebiticum* ssp. *montis-nivalis* Wraber, *Silene veselskyi* (Janka) H. Neumayer subsp. *widderi* Kofol-Seliger & Wraber, *Gentiana lutea* ssp. *vardjanii* Wraber, *Cynoglossum krasniqii* Wraber, *Silene retzdorffiana* (K. Maly) Walters subsp. *nikolicii* A. Seliger & Wraber, *Papaver victoris* Škornik & Wraber in *Crepis dinarica* (Beck) Šiljak-Yak. & Wraber, ki bodo njegovo ime nosili tudi zanamcem.

Fitocenologiji se je Tone Wraber posvečal predvsem na začetku svoje botanične poti in s tega področja je bila tudi njegova doktorska disertacija, v kateri se je posvetil vegetaciji Julijskih Alp nad gozdno mejo. Med pomembnejšimi fitocenološkimi objavami naj omenimo pregled združb razreda *Thlaspeetea rotundifolii* v Jugovzhodnih Alpah, ki ga je objavil leta 1970. V zadnjem desetletju se je ponovno intenzivneje ukvarjal z vegetacijo, tokrat z vegetacijo Snežnika, s sodelavci M. Zupančičem, V. Žagarjem in B. Surino. Sam ali v soavtorstvu je poimenoval 12 rastlinskih združb.

Ob njegovi 70-letnici je bila v društveni reviji objavljena obsežna bibliografija do leta 2008 (Bačič & Jogan 2009, Hladnikia 23:3-52). Ta obsega več kot 1000 razprav, knjig, člankov v domačih in tujih revijah, gesel v enciklopedijah, uredništev in drugo. Znanstvene članke je objavjal v domačih revijah, predvsem v Biološkem vestniku, reviji Acta biologica Slovenica in Hladnikia, pa tudi v tujih revijah, kot na primer Candollea in Acta botanica croatica. Med znanstvenimi in strokovnimi monografijami naj na prvem mestu omenimo soavtorstvo pri vseh štirih izdajah Male flore Slovenije (1969, 1984, 1999 in 2007). S področja naravovarstva pa je gotovo najpomembnejše in najbolj vplivno delo Rdeči seznam praprotnic in semenk, ki je bil izdan leta 1989 v soavtorstvu s P. Skobernetom. Pri oblikovanju temeljev varstva narave v Sloveniji je sodeloval tudi z desetimi naravovarstvenimi prispevkov, objavljenih v revijah Varstvo narave, Biološki vestnik in Proteus. Njegove strokovne monografije, kot npr. Sto znamenitih rastlin na Slovenskem (Wraber, 1990), Rože na Slovenskem (Pintar & Wraber, 1990) in 2 x sto alpskih rastlin na Slovenskem (Wraber, 2006), so navdušile tudi bralce zunaj ozkega strokovnega kroga. S poljudnimi in poljudno-strokovnimi članki, diskusijami v dnevnem časopisu, intervjuji, televizijskimi in radijskimi oddajami ter številnimi predavanji v širši javnosti je širil naravoslovno kulturo, vzpodbujal mlade k raziskovalnemu delu in prispeval k razvoju in uveljavljanju slovenskega biološkega izrazja. Bil je tudi priznan fotograf, prevajalec ter pisec srednješolskih in visokošolskih učbenikov.

Zelo pomembna je bil tudi njegova uredniška dejavnost. Kot urednik ali član uredniškega odbora je dolga leta sodeloval pri revijah Proteus, Hladnikia, Planinski vestnik in še več drugih domačih in tujih revijah. Kot področni urednik in s poldrugo stotino prispevkov pa je sodeloval tudi pri nastanku Enciklopedije Slovenije, ki jo je v letih 1987-2002 izdala založba Mladinska knjiga v sodelovanju s Slovensko akademijo znanosti in umetnosti.

V mladih letih je pomagal pri obnavljanju in urejanju alpskega botaničnega vrta Julijana v Trenti. Tudi kasneje je zavzeto skrbel za razvoj Julijane. In prav tam smo se zato na skromni, a pristrčni slovesnosti julija 2010 od njega poslovili slovenski botaniki. Leta 1968 je postal asistent v Botaničnem vrtu Univerze v Ljubljani in kurator herbarijske zbirke LJU pri katedri za botaniko biološkega oddelka. Posebej prvih nekaj službenih let se je

intenzivno posvetil urejanju te zbirke, kasneje pa jo vestno bogatil z lastnimi nabirki. Od leta 1978 je bil visokošolski učitelj na Oddelku za biologijo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani. Redni profesor je postal leta 1990, le nekaj mesecev pred smrtjo pa mu je bil dodeljen tudi častni naziv zaslužnega profesorja. Pri njem so diplomirali, magistrirali in/ali doktorirali mnogi botaniki, s svojimi bogato ilustriranimi predavanji pa je približal rastlinsko sistematiko in floro številnim študentom biologije. V zadnjih letih pred upokojitvijo leta 2003 je na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani predaval predmete Sistematska botanika, Osnove sistematske botanike, Biogeografija (rastlinski del), Osnove latinščine za biologe ter Pestrost in ogroženost rastlinstva.

V teh nekaj vrsticah je bilo moč le bežno ošiniti pomen in veličino Toneta Wraberja, zagotovo najvplivnejšega in najbolj plodovitega botanika druge polovice 20. stoletja na Slovenskem. Vsi, ki smo ga vsaj bežno poznali, se tega še kako zavedamo. In tudi čas bo njegovo slavo le še izjasnil.

Naj počiva v miru, pod cvetjem, ki je tako osmišljalo njegovo življenje.

NEJC JOGAN & TINKA BAČIČ

Akademik prof. dr. Alojz Šercelj (1921–2010)

17. maja 2010 je v Ljubljani sklenil svojo bogato in plodno življenjsko pot akademik prof. dr. Alojz Šercelj, od leta 2001 častni član Botaničnega društva Slovenije. Podelitev tega častnega naziva je utemeljil akademik dr. Mitja Zupančič (Hladnikia 11: 53–55). Pokojni akademik je bil diplomirani biolog in geolog, ki pa je skoraj celotno svojo delovno dobo (z izjemo nekaj prvih let službovanja kot srednješolski profesor) posvetil palinologiji oz. paleovegetacijskim raziskavam. Na tem področju v Sloveniji sicer ni bil pionir, saj je pred njim tovrstne raziskave opravljala in jih nekaj tudi objavila že Ana Budnar, a je s svojim celotnim opusom vsekakor zapustil najbolj globoko sled. Celo več, z vztrajnim študijem, trdim delom, prodornostjo, se je uveljavil tudi v tujini in se uvrstil med vodilne palinologe v jugovzhodnoevropskem prostoru.

Sintezo svojih dolgoletnih raziskav je objavil v dvojezični, slovensko-angleški monografiji *Začetki in razvoj gozdov v Sloveniji* (Ljubljana 1996), ki jo štejemo za eno temeljnih preglednih del s tega področja v srednji in jugovzhodni Evropi. Večkrat se je za dalj časa izpopolnjeval v tujini, tam tudi predaval in njegove objave so bile praviloma odmevne in pogosto navajane. Odličnost njegovega znanstvenega udejstvovanja potrjuje članstvo v Slovenski akademiji znanosti in umetnosti (od leta 1989, redni član pa je postal leta 1997).

Šerceljeva izvirna in tudi v širšem evropskem okviru pomembna so dognanja o poledenodobnem razvoju gozdov v Sloveniji, do katerih je prišel na podlagi številnih pelodnih diagramov iz različnih območij Slovenije. Sosednje gozdnih faz je, z majhno razliko, podobno kot so ga palinologi ugotovili za srednjo Evropo severno od Alp, le da je razvoj gozda južno od Alp potekal bistveno (za nekaj tisočletij) hitreje in je najvišjo primarno razvojno stopnjo, fazo bukve z jelko, dosegel že pred 7000 leti. Vse gozdne faze, ki so sledile, so sekundarne. Vzrok zanje niso več toliko klimatske spremembe kot notranja dinamika in zelo zgodaj tudi zaoantropogeni vplivi.